

**Anonymiseret begrundelse i
Østre Landsrets dom af 12. november 2020 i
sag S-335-20
Anklagemyndigheden mod Loyal to Familia ("LTF")**

Landsrettens begrundelse og resultat

Generelle bemærkninger

Grundlovens § 78, der efter sit indhold på den ene side indeholder en formel beskyttelse af retten til at danne foreninger og på den anden side en begrænsning i den materielle frihed hertil, er kun to gange forud for denne sag bragt i anvendelse med henblik på opløsning af en forening (jf. UfR 1874.479 og UfR 1924.514). Det er anklagemyndigheden, der har bevisbyrden, og det almindelige krav i straffesager om, at beviset skal have en sådan styrke, at det skal være bevist ud over enhver rimelig tvivl, gælder også ved opløsning af en forening efter denne grundlovsbestemmelse.

Bestemmelsen og dens forarbejder indeholder ikke en definition af, hvad der skal forstås ved en forening, og indeholder heller ikke nærmere fortolkningsbidrag til belysning af, hvad der skal forstås ved en forenings øjemed i stk. 1, eller hvilken karakter volden eller anstiftelsen til vold mv. skal have for, at en forening anses for omfattet af stk. 2, jf. afsnittet i byrettens dom om grundlovens § 78. Om de af byretten anførte retskilder bemærkes dog i øvrigt, at landsretten i overensstemmelse med det, som forsvareren har anført, finder, at de fremhævede notater udarbejdet af Justitsministeriet som overordnet myndighed for anklagemyndigheden ikke har nævneværdig retskildemæssig betydning i denne sag.

Grundlovens § 78 og forarbejderne hertil bærer naturligt præg af at være affattet i en anden tid med andre samfundsmæssige udfordringer end i dag. Adgangen til at begrænse foreningsfriheden har således navnlig været tiltænkt anvendt over for grupper med det formål at omstyrte demokratiet, tilvejebringe ændringer i landets forfatning med ulovlige midler eller påvirke andre ved strafbare handlinger. Uanset at disse eksempler ligger langt fra kriminelle grupper, der begår forbrydelser for foreningens egen vindings skyld, finder landsretten, at det falder indenfor bestemmelsens

anvendelsesområde at værne samfundet mod enhver forening med et ulovligt øjemed uanset fraværet af en direkte trussel mod demokratiet.

Om det faktuelle grundlag for landsrettens vurdering i denne sag foreligger der – som nærmere redegjort for nedenfor – et relativt sparsomt skriftligt materiale om navnlig LTF's øjemed. Der er endvidere ikke nogen LTF-medlemmer, der har afgivet forklaring under sagen, og i de straffesager mod LTF-medlemmer, der er blevet dokumenteret, har de pågældende i det væsentlige ikke forklaret om motiv og baggrund for de handlinger, de er blevet dømt for. Flere politifolk har forklaret, at personer fra lokale grupperinger holdt op med at tale med politiet, da de blev medlemmer af LTF, og at tilgangen til politiet var, at LTF-medlemmer generelt ikke ville tale med politiet. Dette understøttes i øvrigt af et fotografi af et stykke papir fundet på en mobiltelefon tilhørende en person tilknyttet LTF Køge, hvorpå der står bl.a. ”Ingen unødigt snak med politiet.”. Hvis der er bevismæssigt grundlag for at anse LTF for en forening, må vurderingen af LTF's øjemed således i væsentligt omfang ske på baggrund af den virksomhed, der er bevismæssigt grundlag for at fastslå, at LTF-medlemmer har udøvet på vegne af LTF, jf. nærmere nedenfor.

Endelig bemærkes det, at flere politifolk under deres forklaringer er fremkommet med oplysninger fra unavngivne kilder eller har forklaret om politimæssige vurderinger uden at forklare nærmere om de oplysninger, der ligger til grund for disse vurderinger. Landsretten finder, at det ved bevisbedømmelsen må indgå, at LTF i hvert fald i et vist omfang ikke har haft reel mulighed for kontradiktion i forhold til disse oplysninger og vurderinger.

Landsretten vil i det følgende først tage stilling til, om LTF er en forening omfattet af grundlovens § 78, herefter vil landsretten forholde sig til foreningens virke, herunder om den vold, som medlemmer af LTF er straffet for, kan tilskrives LTF. På baggrund heraf konkluderes det, om der var grundlag for at forbyde LTF, og om der nu er grundlag for at opløse LTF.

Er LTF en forening omfattet af grundlovens § 78?

Det fremgår ikke af grundlovens § 78 eller dennes forarbejder, hvad der nærmere kendetegner en forening. Ved vurderingen af, om en sammenslutning af personer udgør en forening, må der derfor tages udgangspunkt i dansk rets almindelige foreningsbegreb, idet det dog bemærkes, at

grundlovens foreningsbegreb må forstås bredt i lyset af bestemmelsens karakter af værn af en grundlæggende frihedsrettighed.

Ved en forening forstår man i almindelighed et varigere samvirke mellem en kreds af personer, som sker til fremme af et eller flere nærmere bestemte formål efter foreningens vedtægter el.lign. – der kan være mere eller mindre detaljerede og eventuelt foreligge som en stiltiende forståelse – og ved hjælp af organer, som kan handle på foreningens vegne.

Som allerede anført har repræsentanter for LTF heller ikke for landsretten bidraget til belysning af formålet med LTF. Det må dog som ubestridt lægges til grund, at LTF blandt andet har haft til formål at yde medlemmerne økonomisk understøttelse, idet LTF-medlemmer systematisk har indbetalt penge til frihedsberøvede personer fra LTF, hvilket af forsvareren er betegnet som ”en form for akasse”. Den for landsretten afspillede telefonsamtale mellem SF og bogholderiet i Enner Mark Fængsel, hvorunder SF anmodede om tilbageførsel af penge indbetalt til LTF-medlemmer, idet han ikke på tidspunktet for indbetalingerne var bekendt med, at de pågældende var blevet løsladt, peger på, at indbetalingerne i hvert fald i disse tilfælde ikke udsprang af en nær personlig relation. Dertil kommer, at det fremgår af BH’s forklaring gengivet i Københavns Byrets dom af 4. maj 2018, at LTF er et broderskab, og at man hjælper hinanden i medgang og modgang. Landsretten lægger derfor til grund, at LTF i hvert fald har haft et socialt sigte, som udgør et sådant tilstrækkeligt defineret øjemed, der må kræves af en forening.

Det er ubestridt, at LTF blev etableret i begyndelsen af 2013 af blandt andre SK, som i hvert fald indtil sin udvisning af Danmark har været leder af LTF. Efter bevisførelsen, herunder BH’s forklaring gengivet i Københavns Byrets dom af 4. maj 2018 om, at ”LTF er blevet stort. Han kender ikke halvdelen”, og i et vist omfang vidnerne A’s og B’s forklaringer om politiets opgørelser over medlemmer af LTF, som til dels er baseret på politiets konkrete observationer og registreringer af personer, der viser tilknytning til LTF ved bl.a. beklædning eller tatoveringer, lægges det til grund, at der gennem årene har været en varierende tilslutning til LTF, og at medlemmer er trådt ud, mens andre er kommet til.

Det lægges videre til grund, at der har været en struktur med inddeling af LTF i afdelinger. Dette fremgår bl.a. af den beklædning, som personer tilknyttet LTF optræder i på fotografier optaget af

politiet den 21. januar 2018 i Hillerød, ligesom enkelte medlemmer har markeret tilhørsforhold til afdelinger ved tatoveringer som f.eks. ”Holdet”, ”Kokkedal” og ”BGP”. Det fremgår også af de medlemsblanketter, der blev fundet ved en ransagning den 18. april 2018, at medlemmerne er registreret med afdeling. Efter bevisførelsen, herunder vidnerne C’s, A’s og B’s forklaringer, lægger landsretten endvidere til grund, at der har været en vis udskiftning af afdelinger, idet nogle er lukket ned, mens andre er kommet til. Landsretten bemærker, at sådanne udskiftninger og udsving i medlemskredsen og afdelingsstrukturen i sig selv understøtter, at LTF er en forening, hvis eksistens ikke er baseret på enkeltpersoner og disses personlige relationer, men har en selvstændig eksistens uafhængigt heraf.

Hertil kommer endelig, at LTF i forbindelse med utilfredshed med afsoningsforholdene i fængslerne i november 2014 og i anledning af et muligt injuriersøgsmål i marts 2016 har ladet sig repræsentere kollektivt af en advokat, hvilket tillige taler for at anse LTF som en forening.

På denne baggrund og i øvrigt af de af byretten anførte grunde finder landsretten, at LTF udgør en forening omfattet af grundlovens § 78. Det kan ikke føre til en anden vurdering, at der ikke foreligger oplysninger om formelle vedtægter, om medlemsdemokrati eller om afholdte generalforsamlinger.

LTF’s formål og virke

Som det fremgår af ovenstående, er der kun fremkommet begrænset skriftligt materiale til belysning af LTF’s formål, og ingen LTF-medlemmer har under denne sag ønsket at afgive forklaring herom. En vurdering heraf må derfor – i det omfang, det er muligt – ske på grundlag af vidneforklaringer af navnlig politiansatte og forurettede samt i særlig grad straffedomme over LTF-medlemmer, herunder navnlig de domme, der er refereret i såvel byrettens som denne dom.

Flere vidner har forklaret, at det er deres opfattelse, at den voldskriminalitet, som er begået af medlemmer af LTF, er blevet begået med henblik på at sikre og erhverve nye territorier for kriminelle aktiviteter, herunder navnlig narkotikahandel og afpresning. Det er herunder forklaret, at dette mønster stemmer med konklusionerne i forbindelse med international bandeforskning. Byretten har anset det for bevist, at formålet med LTF og foreningens virke indtil det foreløbige forbud ”var at få kontrol over de illegale og kriminelle markeder navnlig med hensyn til salg af hash”.

Landsretten finder det efter de afgivne vidneforklaringer nærliggende at antage, at det i hvert fald delvist forholder sig således, ligesom det efter de fremlagte domme kan lægges til grund, at LTF-medlemmer er dømt for såvel afpresning som narkotikakriminalitet. Dommene giver imidlertid ikke et sådant sikkert grundlag for at fastslå en sammenhæng mellem voldskriminaliteten og en kamp om kriminelle markeder for navnlig narkotika og afpresning, at dette under en sag om opløsning af en forening efter grundloven kan anses for bevist. Det bemærkes herved tillige, at de afgivne forklaringer om sammenhængen i vidt omfang beror på det pågældende vidnes subjektive skøn.

Efter de talmæssige oplysninger i Rigspolitiets notat af 7. oktober 2020 (opgjort juni 2020) lægges det til grund, at det er politiets vurdering, at LTF trods forbuddet i dag har godt 100 medlemmer, og at LTF siden oprettelsen og til i dag har haft i alt 425 medlemmer. Efter opgørelsen er 423 af disse 425 medlemmer anført i kriminalregisteret med mindst én fældende afgørelse. Samtlige nuværende medlemmer er anført i kriminalregisteret med mindst én fældende afgørelse. Det bemærkes dog, at opgørelsen af LTF-medlemmer ikke beror på en optælling via et medlemsregister, men beror på politiets skøn foretaget på grundlag af objektiviserede kriterier, jf. afsnittet om LTF er en forening. Det bemærkes videre, at der er tale om forhold begået såvel under som før og efter medlemskab af LTF. Landsretten finder dog at kunne lægge de talmæssige opgørelser til grund med skyldig hensyntagen til en vis usikkerhed forbundet med opgørelsen af medlemmer.

Anklagemyndigheden har opgjort, at der over en periode på ca. fem år har været 63 skudepisoder med relation til LTF. I forbindelse med disse er 17 personer blevet såret og fem personer dræbt. Efter opgørelsen i tabel 1.b. i ovennævnte notat kan det lægges til grund, at LTF-medlemmer har stået bag omfattende voldskriminalitet i øvrigt. Af opgørelsen fremgår således, at 113 LTF-medlemmer er fundet skyldige i 206 tilfælde af forbrydelser mod liv og legeme under deres medlemskab af LTF, og 63 medlemmer er fundet skyldige i 93 tilfælde af forbrydelse mod den offentlige myndighed og fred. Af tabel 3 fremgår, at 372 nuværende og tidligere LTF-medlemmer er idømt i alt omkring 1.409 års fængsel for kriminalitet begået såvel under som før og efter medlemskabet af LTF. Uanset usikkerheden forbundet med opgørelsen må det sammenfattende lægges til grund, at LTF-medlemmer har lagt et særdeles stort beslag på politiets, retsvæsenets og Kriminalforsorgens ressourcer i forbindelse med deres kriminalitet.

En gennemgang af navnlig voldsdommene begået under medlemskab af LTF viser, at der er tale om alvorlig personfarlig kriminalitet typisk i form af grovere vold. En del af den udøvede vold er begået over for personer med tilknytning til andre bandegrupperinger, og i navnlig tre mere voldsomme bandekonflikter (VHK-konflikten, Brothas-konflikten og Brabrandgruppen-konflikten) er volden begået under anvendelse af våben og i visse tilfælde særdeles farlige skydevåben. I forbindelse med voldsforholdene er det flere gange sket, at volden er gået ud over personer, som er uden bandetilknytning, og som for en umiddelbar betragtning har været tilfældige sagesløse ofre. Sagesløse borgeres liv er også bragt i fare ved, at bandemedlemmer har skudt på hinanden på offentlige steder.

LTF har i mange tilfælde manifesteret sig på offentligt område, herunder i beboelseskvarterer i grupper og på en måde, der har skabt stor utryghed blandt lokale. Dette er ikke mindst tilfældet i de situationer, hvor der har været anvendt skydevåben. I forbindelse med en straffesag om kriminelle aktiviteter udøvet af medlemmer af LTF i Skovlunde har en forretningsdrivende forklaret, at ”Der var mange kunder, der i en periode ikke var trygge ved at komme i området, og omsætningen faldt i forretningerne. Blockbuster lukkede, og medarbejderne tilkendegav, at de lukkede på grund af LTF’erne i området”. Vidner har endvidere forklaret om den store utryghed, som LTF skabte i forbindelse med etableringen af en afdeling i Køge og bestræbelser på at etablere sig i Aarhus. Situationen omkring LTF i Køge førte i øvrigt til, at kommunens økonomiudvalg så sig nødsaget til at beslutte en ekstrabevilling på 1 mio. kr. til oprettelse af en Task Force. Endelig har flere politiassistenter fra Københavns Politi forklaret, at 2. sal i Folkets Hus på Nørrebro i en lang periode frem til lukningen i maj 2017 blev anvendt af LTF som et tilholdssted, og at der derfor ikke kom andre borgere på 2. sal i denne periode, hvor der i øvrigt blev fundet våben i nærheden – herunder en pistol under en container foran Folkets Hus, som et LTF-medlem blev dømt for – ligesom der foregik vagtvirksomhed. En medarbejder fra Københavns Kommune har forklaret, at Folkets Hus på Nørrebro blev lukket efter, at LTF havde brugt det til en fest i anledning af SK’s løsladelse i 2017.

Det er videre i flere domme fastslået, at den udøvede vold og trusler herom har skabt stor utryghed i omgivelserne. Højesteret har således i præmisserne i dommen af 20. november 2018 (UfR 2019.751H), hvorved SK blev udvist af Danmark, anført, at der var ”tale om trusler fremsat under politiassistentens arbejde i en visitationszone under tilstedeværelse af andre medlemmer af bandegrupperingen LTF, der bl.a. i kraft af en alvorlig konflikt med rivaliserende grupperinger med

indbyrdes drab og drabsforsøg har skabt betydelig utryghed i offentligheden”. Tilsvarende er anført i Højesterets dom af 24. maj 2018 (UfR 2018.2811H), hvorved MI blev udvist af Danmark. Denne sidste dom omhandler blandt andet en situation, hvor en stor gruppe personer i februar 2016 trængte sig ind på Rigshospitalet med henblik på vidnetrusler over for en indlagt, som var blevet stukket med en kniv, hvilket skabte stor utryghed på såvel Rigshospitalet som generelt i befolkningen.

I en række tilfælde er LTF-medlemmer dømt for vold mod fængselspersonale. Der har været tale om overfald begået af enkeltpersoner med tilknytning til LTF mod personale i fængsler, men der har også været navnlig to tilfælde af planlagte og særdeles alvorlige voldelige overfald begået af flere i forening mod fængselspersonale i deres fritid. Det har i flere tilfælde været vanskeligt at fastslå et motiv hos gerningsmændene til de begåede overfald, men det er Kriminalforsorgens opfattelse, at motivet kan være kollektiv utilfredshed med afsoningsforhold for LTF-medlemmer. Der er tillige eksempler på, at grupper af LTF-medlemmer har overfaldet medfanger. Kriminalforsorgen har således set sig nødsaget til at placere LTF-medlemmer og personer med tilknytning til LTF på fokusafdelinger med begrænset fællesskab, ligesom Kriminalforsorgen af hensyn til personalets sikkerhed har fundet det nødvendigt at udarbejde særlige retningslinjer for håndtering af fængslede med tilknytning til LTF. Det bemærkes herved, som det er fastslået i Højesterets dom af 6. februar 2019 (UfR 2019.1594), at angreb på en fængselsbetjent ”må ses som et angreb på et led i en grundlæggende funktion i et demokratisk samfund”.

En forening kan ikke forbydes efter grundlovens § 78, blot fordi medlemmer af foreningen begår vold. En opløsning af LTF som følge af vold begået af medlemmerne forudsætter derfor, at det godtgøres, at den udøvede vold mv. kan tilskrives foreningen som et varigt og væsentligt led i dens virksomhed.

Landsretten bemærker i den forbindelse, at der under ransgning af en mobiltelefon blev fundet et fotografi med en tekst, der angiveligt gjaldt fra 1. januar 2017, og hvori det blandt andet er anført, at ”Der må under ingen omstændigheder begås kriminalitet i LTF tøj.”. Flere medlemmer af LTF, herunder OQ’s på hvis telefon, fotografiet blev fundet, har forklaret, at det var regler, som de alle modtog. Det må på grundlag heraf lægges til grund, at det i hvert tilfælde var kendt og accepteret, at medlemmerne begik kriminalitet. Dette underbygges yderligere af, at fængslede LTF-medlemmer og deres pårørende er blevet understøttet økonomisk med kontingentmidler indsamlet blandt

medlemmer. Det må efter bevisførelsen endvidere lægges til grund, at denne understøttelse har været sat i system og er blevet varetaget af enkelte betroede medlemmer. Det kan videre lægges til grund, at der i visse tilfælde er begået kriminalitet direkte i LTF's navn. Dette gør sig navnlig gældende i den sag, hvor LTF-medlemmer mødte op i seks forskellige massageklinikker med henblik på afpresning og tilkendegav, at de kom fra LTF, og hvor der blev udleveret sedler, hvorpå der stod "LTF" eller "Loyal To Familia". Det angivelige broderskab i LTF er også i flere tilfælde kommet til udtryk ved, at en større gruppe LTF-medlemmer er mødt op med henblik på overfald på personer, som skulle have krænket et medlem af LTF. At den begåede kriminalitet har haft relation til foreningen LTF understøttes endelig af anvendelsen af såkaldte puljebiler anskaffet med henblik på anvendelse til bedste for LTF-medlemmer, herunder i forbindelse med kriminalitet. Tilsvarende gælder for fund af lagre af våben anvendt i forbindelse med bandekonflikter. I flere tilfælde er medlemmer af LTF fra forskellige afdelinger dømt for at have handlet i fællesskab, og hvor den eneste fælles tilknytning har været medlemskab af LTF. Voldelige overfald er endvidere begået af personer, som efter det oplyste ikke havde haft et personligt udestående med den forurettede. Dette er navnlig tilfældet ved drabet og drabsforsøget i Mjølnerparken (Østre Landsrets dom af 25. juni 2020) og ved overfaldet på en fængselsbetjent i Nyborg (Østre Landsrets dom af 30. maj 2018). Hertil kommer, at vidner har forklaret, at de har deltaget i såkaldte fredsforhandlinger i Århus, hvor LTF har deltaget som part. Endelig bemærkes, at det i 16 domme er fastslået, at den pådømte kriminalitet har været omfattet af straffelovens § 81 a om bandekriminalitet.

Det bemærkes videre, at det forekommer nærliggende at antage, at fællesskabet eller broderskabet i LTF har virket som en katalysator for den begåede kriminalitet, idet angreb på andre personer har kunnet udføres med forvisning om direkte eller indirekte støtte og opbakning fra medlemmer i baglandet i LTF.

Konklusion

Landsretten finder det på den baggrund ubetænkeligt at lægge til grund, at der er udøvet omfattende personfarlig kriminalitet i form af drab og forsøg herpå, vold og trusler om vold i LTF's navn, og at det således er bevist ud over enhver rimelig tvivl, at LTF har virket ved vold i den forstand, der er angivet i grundlovens § 78, stk. 2. Det bemærkes herved, at volden har en sådan karakter og et sådant omfang, at det er nødvendigt og forsvarligt, at LTF opløses med henblik på at imødegå dens virkninger og den utryghed, foreningen har skabt i samfundet.

Efter § 78, stk. 1, gælder foreningsfriheden kun foreninger, der virker med et lovligt øjemed, og foreningens formål er et væsentligt element i vurderingen heraf. Som det fremgår ovenfor, har landsretten ikke fundet sikkert grundlag for at fastslå en sammenhæng mellem voldskriminaliteten og en kamp om kriminelle markeder for navnlig narkotikakriminalitet og afpresning. Uanset, at oplysningerne om medlemmernes indtægtsforhold kunne tyde på, at medlemmerne af LTF ernærer sig ved kriminalitet, samt oplysningerne om den betydelige kriminalitet, som langt hovedparten af tidligere og nuværende medlemmer er straffet for, finder landsretten det ikke med den fornødne sikkerhed bevist, at LTF har et ulovligt formål.

Begrebet ”øjemed” som anført i § 78, stk. 1, skal imidlertid ikke forstås snævert som synonymt med ”formål”, idet en forenings virkemidler også må tillægges betydning ved vurdering af øjemedet. Som anført ovenfor finder landsretten, at LTF som et regelmæssigt led i foreningsvirksomheden anvender vold og trusler om vold, og at det derfor er bevist ud over enhver rimelig tvivl, at LTF er en forening, som virker ved vold som anført i grundlovens § 78, stk. 2. og LTF har dermed ikke et lovligt øjemed, jf. § 78, stk. 1.

Under hensyn til det meget store antal voldsdomme mod LTF-medlemmer og den store utryghed, som LTF-medlemmer har skabt med deres manifestationer og adfærd, må det videre lægges til grund, at det ikke har været tilstrækkeligt at straffe de enkelte medlemmer for de begåede forbrydelser, men at det er nødvendigt at opløse foreningen for at imødegå den omfattende voldskriminalitet, som i meget vidt omfang er relateret til foreningen.

Da betingelserne herfor således er opfyldt, tiltræder landsretten, at LTF bliver opløst, jf. grundlovens § 78, stk. 1 og 2.

Landsretten finder af de samme grunde, at betingelserne for opløsning af foreningen var til stede på tidspunktet for Københavns Politis foreløbige forbud af 4. september 2018 mod LTF, og det derfor var nødvendigt at træffe en foreløbig afgørelse. Herefter, og da afgørelsen ikke er behæftet med mangler, som kan føre til ugyldighed, tiltrædes det, at det foreløbige forbud kendes lovligt, jf. herved grundlovens § 78, stk. 3.

Landsretten tiltræder byrettens bestemmelse om konfiskation, jf. straffelovens § 75, stk. 5.

Med denne begrundelse stadfæster landsretten dommen.